

שמחת בית השואבה

ביכורי יעקב סימן תרסא:ג

מליל י"ט שני ואילך היה שמחת בית השואבה בבית המקדש שהיו מרבין בשירות ותשבחות. וכתוב במנהגים, שאנשי מעשה ינדדו מעט משינה מעיניהם בלילי חוה"מ, ויאמרו שירות ותשבחות מפיוטי ר"ה ויוה"כ, כמו אתה הוא מלך עליון. או יאמרו מזמורי תהילים שעיקרן שבח ותהלה, כמו מזמורי קבלת שבת וכדומה, לזכר שמחת בית השואבה. ונ"ל שביותר ינהגו כן אנשים שאינן בני תורה למען לא ישעו בדברי שיחה בטילה בלילות הקדושים האלה:

משנה מסכת סוכה נא.

מתני': מי שלא ראה שמחת בית השואבה לא ראה שמחה מימיו... ולא היה חצר בירושלים שאינה מאירה מאור בית השואבה. חסידים ואנשי מעשה היו מרקדין בפניהם

מסכת סוכה נג.

תניא אמרו עליו על רבן שמעון בן גמליאל כשהיה שמח שמחת בית השואבה היה נוטל שמנה אבוקות של אור וזורק אחת ונוטל אחת ואין נוגעות זו בזו וכשהוא משתחוה נועץ שני גודליו בארץ ושוחה ונושק את הרצפה וזוקף ואין כל בריה יכולה לעשות כן וזו היא קידה.

רמב"ם הלכות שופר פרק ח

(יב) אף על פי שכל המועדות מצוה לשמח בהן. בחג הסוכות היתה במקדש יום שמחה יתרה שנאמר "ושמחתם לפני ה' אלהיכם שבעת ימים (ויקרא כ"ג:מ)". וכיצד היו עושין. ערב יום טוב הראשון היו מתקנין במקדש מקום לנשים מלמעלה ולנשים מלמטה כדי שלא יתערבו אלו עם אלו. ומתחילין לשמח ממוצאי יום טוב הראשון. וכן בכל יום יום מימי חלו של מועד מתחילין מאחר שיקריבו תמיד של בין הערבים לשמח לשאר היום עם כל הלילה:

(יג) והיאך היתה שמחה זו. החליל מכה ומנגינין בכנור ובנבלים ובמצלתים וכל אחד ואחד בכלי שיר שהוא יודע לנגן בו. ומי שידע בפה בפה. ורוקדין ומספקין ומטפחין ומפזזין ומכרכרין כל אחד ואחד כמו שידע ואומרים דברי שירות ותשבחות. ושמחה זו אינה דוחה לא את השבת ולא את יום טוב:

(יד) מצוה להרבות בשמחה זו. ולא היו עושין אותה עמי הארץ וכל מי שירצה. אלא גדולי חכמי ישראל וראשי הישיבות והסנהדרין והחסידים והזקנים ואנשי מעשה הם שהיו מרקדין ומספקין ומנגינין ומשמחין במקדש בימי חג הסוכות. אבל כל העם האנשים והנשים כלן באין לראות ולשמע:

מסכת סוכה נ:

אמר רב יוסף... אבל שיר של שואבה דברי הכל שמחה היא ואינה דוחה את השבת.

רש"י שם ד"ה "דברי הכל שמחה יתירה היא"

ואינה מן התורה אלא לחבב את המצות ולא דחי שבת.

רש"י נ. ד"ה בית השואבה

כל שמחה זו אינה אלא בשביל ניסוך המים כדמפרש "ושאבתם מים בששון".

תוספות נ: ד"ה חד תני שואבה

בירושלמי מפרש שמשם שואבים רוח הקודש שהשכינה שורה מתוך שמחה דכתיב "ויהי כנגן המנגן ותהי עליו רוח ה'" ומייתי עובדא דיונה בן אמיתי שהיה מעולי רגלים ובשמחת בית השואבה שרתה עליו שכינה.

רמב"ם הלכות תמידין ומוספין פרק י

(ו) כל שבעת ימי החג מנסכין את המים על גבי המזבח. ודבר זה הלכה למשה מסיני. ועם נסוף היין של תמיד של שחר היה מנסף המים לבדו:

(ז) ... כיצד היו עושין. צלוחית של זהב מחזקת שלשה לוגין היה ממלא אותה מן השילוח. הגיעו לשער המים תקעו והריעו ותקעו.

מסכת סוכה מח:

גמ': מנא הנ"מ, אמר רב עינא דאמר קרא {ישעיהו י"ב:ג'} "ושאבתם מים בששון וגו'."

רש"י שם ד"ה גמ' מנא הנ"מ

דתוקעין ומריעין בשאיבת המים של נסוך.

הררי קדם חלק א סימן קסה עמ' רצד

ושני דינים חלוקים המה שמחה של נסוך המים ושמחת בית השואבה, ושמחת נסוך המים נשנית בפני עצמו בפרק לולב וערבה, ושמחת בית השואבה בפרק החליל.

מסכת סוכה נ:

איתמר רב יהודה ורב עינא חד תני שואבה וחד תני חשובה. אמר מר זוטרא מאן דתני שואבה לא משתבש ומאן דתני חשובה לא משתבש מאן דתני שואבה לא משתבש דכתיב {ישעיהו י"ב:ג'} ושאבתם מים בששון.

הררי קדם חלק א סימן קסה עמ' רצד

וכן הגמרא בריש החליל דמייתא לקרא דושאבתם קיימא אחליל של בית השואבה וחליל זה הוא גם משום נסוך המים, וניחא היטב דברי הרמב"ם.

RavKookTorah.org Succoth The Water-Drawing Celebration

In fact, the Water-Drawing Celebration teaches us an important lesson. Generally speaking, we can divide up life's activities into two categories: means and ends. We naturally distinguish between their relative importance, and look upon means as merely a prerequisite to attain a desired goal, but lacking any intrinsic value.

While our current reality makes a sharp distinction between means and ends, nonetheless this original ideal was not completely lost to us. When we sanctify our actions and perform them altruistically, with a pure motive to fulfill God's will, then even that which only facilitates a mitzvah is elevated to the level of the final goal. At this level of intent, even our preparations have a 'taste' of the sweetness and meaningfulness of the mitzvah itself. So it was with the *Simchat Beit-HaSho'eivah* celebrations: even in the preparatory act of drawing the water one could sense the joy and holiness of the actual mitzvah of offering the water on the Temple altar.

שולחן ערוך תרכד:ה

הגה: ...והמדיקדיקים מתחילים מיד במוצאי יום כפור בעשיית הסכה, כדי לצאת ממצוה אל מצוה (מהרי"ל ומנהגים והג"מ פ"ב דברכות מהרי"ו).

שולחן ערוך תרכה:א

הגה: ומצוה לתקן הסכה מיד לאחר יום כפור, דמצוה הבאה לידו אל יחמיצנה (מהרי"ל).